

Auktoriteetit kirjoituksenopetuksessa

Referaatti luvusta 6 “Negotiating Authority as Teachers, Models, Mentors”, Carl Vandermeulenin kirjasta *Negotiating the Personal in Creative Writing* (2011).

Kuudennessa luvussa Vandermeulen esittelee auktoriteettien merkitystä kirjailijoille, ja sitä, miten valtasuhteista voidaan olla tietoisia pedagogiikassa. Vandermeulen nostaa Anna Leahyn kokoelmasta *Power and Identity in the Creative Writing Classroom: The Authority project* (2005) keskeiseksi ajatukseksi juuri valta-asemien tiedostamisen tärkeyden. Jokaisen opetuslalla työskentelevän olisi hyvä pohtia sitä, miten heidän auktoriteettinsa rakentuu ja kuinka sitä olisi parasta milloinkin käyttää (Vandermeulen 2011).

Luvun alussa Vandermeulen erittelee erilaisia kirjoittamisen auktoriteetteja, ja sitä, miten asetelma kirjoittajan ja auktoriteetin välille syntyy. Ensimmäinen auktoriteettirooli on *muodollinen rooli*, joka tulee instituution kautta. Opettajalla on valta asettaa kurssille tavoitteet, antaa tehtävänannot ja päättää arvosanat. Opettajilla on myös *ohjaajan rooli*, jossa opettaja ottaa vastuuta oppilaiden kehittämisestä. Hän opastaa kirjoittajia, auttaa oppilaita asettamaan omat tavoitteensa ja saavuttamaan ne. Tämä rooli syntyy pääosin siitä, että opettajalla on oppilaisiin nähden enemmän tietoa ja taitoa. Usein opettajasta saattaa tulla myös esimerkki ja inspiraation lähde, jolloin hänestä tulee oppilaille *kirjoittajan malli*.

Muodollinen rooli

Vandermeulenin mukaan opettajat, erityisesti aloittelevat opettajat, saattavat herkästi piiloutua muodollisen auktoriteettiroolin taakse. Jos oppilaat eivät keskity tai veltoilevat, tämä nähdään usein vahvan auktoriteetin puutteena. Opettaja saattaa lisätä muodollisia sääntöjä ja vaatimuksia saadakseen luokan hallintaansa. Nuoret opettajat keskittyvät usein myös käytösmalleihin, joiden toivovat lisäävän heidän auktoriteettiasemaansa. Tämä saattaa näkyä esimerkiksi huolellisella pukeutumisena, äänenpainoina ja kävelytyylinä. Vandermeul kuitenkin muistuttaa,

ettei mikään näistä käytösmalleista tee meistä parempia siinä, mitä meidän varsinaisesti pitäisi tehdä -- opettaa.

Usein opettajan pitää tehdä valinta siitä, millä nimellä hän haluaa oppilaiden itseään kutsuttavan. Useat opettajat antavat oppilaille mahdollisuuden valita kutsumanimien välillä. Vaikka etunimen käyttäminen lähentää oppilaiden ja opettajan suhdetta, on siinä myös haittapuolensa. Mary Swander kertoi, että osa oppilaista alkoi kohtelevaan häntä ystävänään eikä opettajanaan. Tällaiset tapaukset ovat harvinaisia, mutta Swander päätti silti etäyttää itseään oppilaistaan. Kutsumanimen vaihtaminen Marysta Professori Swanderiksi oli yksi tällainen keino.

Vandermeulenin mukaan 44% luovan kirjoittamisen opettajista käyttää opettaessaan etunimeään, loput taas titteliään (professori, tohtori, maisteri, opettaja, jne). Taiteiden opettajat suosivat Vandermeulin mukaan muita enemmän auktoriteettia, joka perustuu opettajan tietämykseen eikä hänen muodolliseen asemaansa.

Ohjaajan (mentorin) rooli

Jotta opettaja voi olla ohjaaja oppilailleen, hänellä on oltava tietämystä kirjoittamisesta. Vandermeulenin mukaan ohjaava opettaja näyttää oppilailleen suuntaa, ja antaa heille mahdollisuuden kehittyä. 82% Vandermeulenin kyselyyn vastanneista opettajista oli kokenut itsensä jonkinlainen tärkeä opastaja oppilaan elämässä. Erityisen tärkeäksi nähtiin sanallinen palaute, sillä usein opettajan kehu saattoi kannustaa oppilasta kirjoittamaan ja tavoittelevaan kirjailijan uraa.

Ohjaaja on oppilaalle jotain henkilökohtaista, ja hän saattaa muuttaa oppilaan käsitystä myös itsestään. Opettajan oletukset ja suhtautuminen oppilaaseen henkilökohtaisella tasolla muokkaa oppilasta, ja opettajan tehtävänä ohjaajana on vahvistaa oppilaan identiteettiä kirjoittajana.

Kirjoittajan malli

Vandermeulen kertoo, että kirjoittamisen opettaja on oppilaille myös kirjoittajan malli. Hän edustaa heille sitä, mitä he mahdollisesti aikovat saavuttaa tulevaisuudessa. Usein oppilaat alkavat nähdä kirjoittamisen opettamisen sellaisena taiteilijan kuvana, johon he itsekin haluavat pyrkiä. Bizarro kertoo luvussa, että on olemassa tilanteita, joissa opettajan persoonallisuus ohjaa oppilaiden kehitystä. Usein esimerkiksi

opettajan suhtautuminen kirjoittamiseen inspiroi myös oppilaita, erityisesti silloin kun opettaja kertoo myös omasta kehitymisestään kirjoittajana.

Useimmat opettajat päätyvät kuitenkin Vandeurmeulen mukaan häilyttämään itseään opetuksesta, koska ajatus "henkilökultista" on luotaantyöntävä. Siksi auktoriteetti asema saattaa tuntua tasapainoilulta, jossa opettaja yrittää antaa oppilaille ensikäden tietoa kirjoittajana olemisesta ilman, että hän keskittyy liikaa itseensä.

Vandermeulen kuitenkin painottaa, että auktoriteettirollit eivät toimi toisistaan erillään, vaan ne vaikuttavat toinen toisiinsa. Esimerkiksi opettajan ollessa oppilaalle mentori, saattavat opettajan antamat arvosanat vaikuttaa oppilaaseen enemmän. Myös esimerkiksi sukupuolistereotyytiat vaikuttavat vahvasti auktoriteettiasemaan. Miehiltä liiallinen läheisyys ja opastaminen tulkitaan usein maskuliinisuuden puuttumiseksi. Naisopettajia taas haastetaan helposti, jos he ovat lempeitä opettajia, ja kartetaan, kun he ovat tiukkoja. Opettajan auktoriteetin luominen on siis monimutkainen järjestelmä.

Kirjoituksen opettajan on myös päätettävä, kenen kanssa kirjoittaminen tapahtuu. Osallistuuko opettaja itse kirjoittamiseen, kirjoittaako hän vain kollegoiden kanssa ja miten vuorovaikutetaan. Tämä vaikuttaa myös opettajan auktoriteettiin. Vaundeurmeulen lainaa kappaleessa Bishopin tutkimusta (1999). Sen mukaan useat säveltämisen opettajat säveltävät yhdessä oppilaiden kanssa, mutta luovan kirjoittamisen opettajat käyttävät tätä metodia vain harvoin, jos lainkaan. Kuitenkin Vaundeurmeulen kertoo esimerkiksi Barbara Bogueen positiivisista kokemuksista oppilaiden kanssa kirjoittamisesta (2004). Bogue tekee oppilaidensa kanssa tehtävät ja luetuttaa omat tekstinsä näytteeksi oppilailleen. Hänen mukaansa tämä on tuonut uskottavuutta hänen auktoriteetilleen. Bogueen mielestä opettajan osallistuminen on paras ratkaisu, ja se antaa myös rohkeutta kirjoitusharjoituksiin. Usein hän sanoo oppilailleen, ettei harjoituksissa tuotetun tekstin tarvitse olla hyvää. Osallistuessaan tämän jälkeen tehtäviin, hän madaltaa kynnyistä myös oppilaile. "En halua kertoa heille suoraan, että tehkää näin", hän täsmentää.

James Plath sanoo, että hän lopetti oppilaidensa kanssa kirjoittamisen juuri samasta syystä. Kun oppilaat huomasivat, että heidän ensimmäiset versionsa olivat

suunnilleen samanlaisia kuin opettajan luonnokset, he menettivät luottamuksensa auktoriteetin tietämykseen. He saattoivat itsepintaisesti kieltäytyä ottamasta ohjeita vastaan, sillä he uskoivat olevansa samalla viivalla opettajan kanssa.

Opettaja voi käyttää omia kirjoituksiaan esimerkkinä valmiista kirjoitustyötä. Kirjoittamisen opettaja voi näin näyttää, miten työprosessi todella on valmistunut. Vandermeulen kertoo, että tämä ei kuitenkaan ole kovin yleistä kirjoittamisen opettajien keskuudessa. Hän epäilee, että opettajan omien tekstien esittäminen antaa oppilaille mahdollisuuden kritisoida opettajan tekstejä, mikä nähdään uhkana auktoriteetille. Toisaalta osa opettajista uskoo, että omien tekstien käyttäminen edustaa huonoa makua. "Oppilaat tuntevat painetta kehua tekstejä ainoastaan, koska kirjoittaja on heidän opettajansa. Opettaja, joka kaiken lisäksi antaa heille arvosanat", sanoo Donald Platt (2004).

Vaundermeulen uskoo myös, että opettajat yrittävät vähentää oppilailta painetta käyttä tietyntyyliä kirjoitustyyliä. Oppilaat saattavat päätyä imitoimaan opettajiaan, sillä uskovat pärjäävänsä näin paremmin. "Haluan, että oppilaat löytävät oman tiensä kirjoittajina, ja ymmärtävät, että heillä on lukemattomasti mahdollisuuksia kirjoittaa", sanoo kirjallisuuden opettaja Matthew Roberson. Jotkut opettajat ovat ratkaisseet ongelman niin, että he ovat jakaneet tekstejään ainoastaan kiinnostuneiden yksilöiden kanssa, eivätkä yleisesti koko luokalle. Tuolloin he seuraavat opettajan mallia vapaaehtoisesti, eivätkä osana oppikokonaisuutta. Vaundermeulen mukaan on hyvin tavallista, että oppilaat yrittävät matkia opettajiaan ja jopa idolisoivat heitä.

Vaundermeulen huomauttaa, että miten luovien alojen opettaminen on erilaista verrattuna moneen muuhun aiheeseen. Opettajan auktoriteetti ei voi perustua ainoastaan tiedon siirtämiseen, sillä oppilaan täytyy itse kehittyä luovuutensa kanssa. Innostaminen kokeilemaan on vaikea tehtävä, jos oppilas ei ole vastaanottava. Oppilaan on opittava löytämään myös oma tiensä kirjoittajana. Taitoa ei voi kopioida suoraan opettajalta.

Vaundermeulen pohtii sitä, miten tiukkaa auktoriteettiasemaa kirjoittajan opettajat todella haluavat pitää. Hänen mukaansa iso osa opettajista ei itse asiassa pahastu, jos oppilaat kyseenalaistavat heidät. Tämä on monien opettajien mielestä tietynlainen, omaa kirjoittajidentiteettiä etsivä kyseenalaistaminen on jopa toivottavaa. Auktoriteettiasema saattaa tuntua opettajista muutenkin epämieluiselta.

“Joskus huomaan, että suhtaudun tilanteeseen kuin auktoriteetti”, Jim Heyen (2004) kertoo, “haluaisin vastustaa sitä, koska se tuntuu epämukavalta. Sitten pieni ääni päässäni toteaa: Sinä olet auktoriteetti. Käyttäydy siis niin”. Vaundermeulenin oma käsitys auktoriteettien kyseenalaistamiseen perustuu vahvasti Mikhail Bakhtin ajatuksiin. Hän uskoo, että ihminen keskustelee sisällään monien erilaisten auktoriteettien kanssa, ja johon ihminen itse lisää oman äänensä. Kirjoittaja kehittyi käydessään kiihkeitä keskusteluita, sisäistäen ja kieltäytyen erilaisten arvovaltaisempien auktoriteettien äänestä.

Kirjoittamista itsekin opettanut Vaundermeulen kertoo, että hän itse pyrkii luomaan tilanteen, jossa oppilaat voivat huumorin kautta käsitellä suhdetta toisiinsa, itseensä ja erityisesti auktoriteettiin. Jos oppitunnit ovat harvakseltaan, esimerkiksi vain kerran viikossa, hänellä on tapana pitää oppitunnin aluksi “muistutushetken” edellisen oppitunnin asioista. Tuolloin oppilaat palaavat hetkeksi edellisen oppitunnin teemoihin, ja käsittelevät niitä moninaisin tavoin. He voivat esimerkiksi tehdä lautapelejä, runoilla, tehdä lauluja tai kirjoittaa kirjeitä äidille. Näiden minuuttien tarkoitus on erityisesti liittää huumori mukaan luokan yhteiseen olemiseen. Vaundermeulen uskoo tämän auttavan oppilaita rentoutumaan, ja luovan positiivisia suhteita.

Lähteet:

Vandermeulen, Carl. Negotiating the Personal in Creative Writing, Channel View Publications, 2011. ProQuest Ebook Central,
<https://ebookcentral.proquest.com/lib/jyvaskyla-ebooks/detail.action?docID=837803>.

Luku 6, Negotiating Authority as Teachers, Models, Mentor.